

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

ОЛІЙНИК Олеся Василівна

УДК 378:373.3:[-043.83:-047.84-057.874]

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТИВНИХ УМІНЬ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
Хомич Лідія Олексіївна,
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
НАПН України, заступник директора з наукової
роботи, м. Київ.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Тименко Володимир Петрович,
Національна академія педагогічних наук України,
вчений секретар Відділення професійної освіти
і освіти дорослих НАПН України, м. Київ;

кандидат педагогічних наук, доцент
Котелянець Наталка Валеріївна,
Кіровоградський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка,
доцент кафедри методик дошкільної
та початкової освіти, м. Кропивницький.

Захист відбудеться «30» червня 2017 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.451.01 в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України за адресою: 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, 5-й поверх, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитися на сайті www.ipood.com.ua та у бібліотеці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України за адресою: 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9.

Автореферат розіслано 27 травня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. А. Лавріненко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасна система національної освіти зорієнтована у площину розвитку особистісних цінностей, розкриття і реалізації творчого та духовного потенціалу особистості у різних видах діяльності, формування на цій основі базових знань, умінь та навичок майбутньої професійної діяльності.

Навчання у початковій школі дозволяє успішно реалізувати означену проблему, оскільки саме молодший шкільний вік є сензитивним для розвитку особистості учня та прояву його творчої діяльності, основою якої є наявність різних видів умінь, зокрема й конструктивних.

Значущість проблеми формування конструктивних умінь молодших школярів підкріплена чинним Державним стандартом початкової загальної освіти, в якому зазначається, що формування конструктивних умінь молодших школярів здійснюється при вивченні всіх навчальних дисциплін.

Через розвиток конструктивних умінь у процесі навчальної діяльності школяр здатен сприймати й оцінювати гармонійне у житті, природі, мистецтві, вчиться розуміти й творити красу у навколишній дійсності, формує творче ставлення до будь-якої справи, що в сучасному суспільстві є необхідним.

Важливість проблеми формування конструктивних умінь молодших школярів зумовлює необхідність підготовки фахівців початкової школи до означеної діяльності, адже саме від них залежить творчий розвиток учнів.

Аналіз наукових джерел свідчить про наявність в сучасній педагогіці об'єктивних передумов для дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Вивченню питань професійної підготовки педагога приділяли увагу такі вчені, як: О. Абдуліна, С. Вітвицька, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, Н. Кузьміна, О. Мороз, Г. Тарасенко, В. Чайка та ін. Проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи обґрунтовано в дослідженнях О. Біди, В. Бондаря, Л. Хомич, Л. Хоружої, О. Ярошинської та ін.

Особливості формування й розвитку навчальних умінь досліджено в наукових працях психологів (Б. Ананьєва, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Давидова, В. Зінченка, Н. Менчинської, С. Рубінштейна, Н. Талізінної, та ін.) та педагогів (Ю. Бабанського, Т. Байбари, Н. Бібік, М. Вашуленка, І. Лернера, О. Онопрієнка, О. Савченко та ін.). Проблемі формування конструктивних умінь молодших школярів присвячені дослідження А. Ботюка, В. Гавриш, О. Кучерявого, Є. Мілеряна, В. Мірошника, В. Моляко, Т. Носаченко, Л. Оршанського, О. Проскури, Г. Тарасенко, В. Тименка, К. Щербакової, Г. Щукіної та ін.

Окремі аспекти проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів розглядали у своїх роботах І. Демченко, В. Жлудько, Н. Колесник, В. Кузь, Г. Левченко, В. Сидоренко, С. Симоненко, З. Сирота, В. Тименко, Т. Шевчук та ін.

Отримані теоретично-практичні узагальнення різних аспектів проблеми дослідження стали вагомим внеском у її розв'язання, проте аналіз підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів не знайшла належного висвітлення.

Значення порушеної проблеми зумовлене й низкою об'єктивних суперечностей, зокрема між:

– потребами суспільства у висококваліфікованих фахівцях початкової школи та реальними знаннями, уміннями випускників до організації конструктивної діяльності молодших школярів;

– зростаючими вимогами сучасної школи до рівня підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь у молодших школярів та дискретністю забезпечення готовності вчителя в умовах вищих педагогічних закладів;

– необхідністю формування конструктивних умінь в учнів початкової школи та недосконалістю змісту, форм, методів підготовки майбутніх учителів до означеного виду діяльності.

З урахуванням актуальності досліджуваної проблеми, окреслених вище суперечностей та необхідності їх вирішення обрано тему дисертації: **«Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича «Теоретико-методологічні та методичні інновації у професійно-педагогічній підготовці фахівців у контексті вимог входження в міжнародний освітній простір» (РК № 0116U007044). Тему дисертації затверджено вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 1 від 2 лютого 2015 р.) та узгоджено на Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 5 від 23 червня 2015 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити зміст, форми й методи ефективної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Відповідно до мети та гіпотези сформульовано **завдання дослідження:**

1. Визначити сутність та структуру професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

2. Розкрити особливості формування конструктивних умінь у дітей молодшого шкільного віку.

3. Конкретизувати критерії і показники визначення рівнів сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

4. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

5. Розробити навчально-методичний комплекс підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи у вищому навчальному закладі.

Предмет дослідження – зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Концептуальна ідея дослідження ґрунтується на положенні, що в сучасних умовах розвитку освіти, реформування початкової освіти необхідно забезпечувати якісну професійну підготовку майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

У контексті визначеної проблеми конструктивні вміння молодших школярів розглядаються як складне новоутворення, здатність особистості інтегровано виконувати інтелектуальні, мовленнєво-творчі, образотворчі, предметно-перетворювальні творчі дії у процесі ігрової проектно-конструктивної діяльності, результатом якої є отримання суб'єктом нового оригінального продукту.

Ефективне розв'язання завдань підготовки уможлиблюється за умови упровадження в освітній процес ВНЗ авторської моделі, яка унаочнює сукупність змісту, форм та методів підготовки студента до формування конструктивних умінь молодших школярів та дає змогу реалізувати цілісний підхід до розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя початкової школи як необхідної складової його професійної підготовки. Результатом поетапної реалізації моделі є сформована готовність майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що ефективність процесу підготовки майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів суттєво підвищиться за умови реалізації її як системи, результатом якої є інтегративна якість особистості – готовність майбутнього вчителя початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів як цілісне вираження підструктур особистості, особлива система взаємопов'язаних компонентів: мотиваційного, когнітивного, творчо-діяльнісного, результативно-рефлексивного.

Методологічну основу дослідження становлять філософські, психологічні та педагогічні положення гуманістичного спрямування; ідеї професійної педагогіки; положення про роль мистецтва в розвитку особистості; концепції діяльності і творчої активності особистості; єдність теорії та практики; принципи науковості, системності, цілісності, зв'язку з практикою, поєднання колективних та індивідуальних форм і методів навчання; системний, особистісно орієнтований, компетентнісний, інтегративний, діяльнісний підходи до професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Теоретичну основу дослідження становлять положення щодо проблем філософії освіти (В. Андрущенко, І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень та ін.); наукові праці з проблем професійної підготовки педагогічних фахівців (С. Гончаренко, О. Дубасенюк, С. Сисоєва, В. Сластьонін, М. Солдатенко, Л. Хомич та ін.); професійної компетентності вчителів початкової школи (Н. Бібік, О. Біда, Я. Кодлюк, О. Савченко, Л. Хомич та ін.); теоретичні положення психології

мистецтва та творчості (Л. Виготський, П. Еббс, О. Леонтєв, Є. Мілерян, В. Моляко, В. Рибалка, В. Роменець, Е. Торренс та ін.); теоретичні і практичні аспекти проблеми здатності особистості до конструктивної діяльності (А. Біне, Н. Гавриш, А. Маслоу, О. Матюшкін, В. Моляко, К. Роджерс, Д. Томсон, О. Кучерявий, В. Тименко та ін.)

Для розв'язання визначених завдань використано комплекс **методів дослідження**: *теоретичні*: аналіз, синтез, порівняння, систематизація теоретичних та дослідницьких даних для виявлення стану досліджуваної проблеми, визначення ключових понять дослідження; метод наукового моделювання – для створення моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів; *емпіричні*: анкетування, спостереження під час практики, письмове опитування, виконання творчих завдань, педагогічне оцінювання – для діагностики рівня готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, кількісний та якісний аналіз емпіричних даних; *методи математичної статистики* застосовувались для обробки отриманих даних та перевірки достовірності результатів експерименту з використанням χ^2 -критерію К. Пірсона; *графічні* – для наочного ілюстрування та порівняння результатів експериментальної роботи у графічних зображеннях і табличних формах.

Організація дослідження. Дослідження здійснювалося у три етапи впродовж 2014 – 2017 рр.

На *першому етапі* (2014 – 2015 рр.) визначено сутність основних понять дослідження на основі опрацювання філософських, психолого-педагогічних джерел; проаналізовано нормативну документацію початкової освіти; визначено методологічні та теоретичні основи дослідження, його об'єкт, предмет, мету, гіпотезу та завдання, методи дослідження; розроблено програму експериментальної роботи.

На *другому етапі* (2015 – 2016 рр.) визначено й обґрунтовано структуру, критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів; проведено констатувальний експеримент, у ході якого здійснено аналіз стану готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

На *третьому етапі* (2015 – 2017 рр.) теоретично обґрунтовано модель професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, упроваджено її в освітній процес експериментальних груп та здійснено дослідно-експериментальну перевірку; узагальнено результати дослідження, на основі яких зроблено висновки; розроблено навчально-методичний комплекс підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, визначено перспективи подальших досліджень проблеми.

Експериментальна база дослідження. Дослідна робота здійснювалася на базі факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, Педагогічного коледжу Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,

Рівненського державного гуманітарного університету, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

На різних етапах дослідження експериментальною роботою було охоплено 387 респондентів.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

– *вперше* обґрунтовано принципи проектування *змісту* підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів (формування позитивної установки, орієнтованої на успіх у процесі професійного навчання; віддзеркалення в знаннях, способах діяльності й досвіді навчальної й професійної творчості студентів потреби врахування вікових та індивідуально-типологічних особливостей молодших школярів як суб'єктів конструктивних дій; орієнтація на оволодіння майбутніми педагогами здатністю до формування в учнів конструктивних умінь; надання пріоритету досвіду розробки образів, абстрактних навчальних цінностей засобами мистецтва; відбиття у змісті підготовки значущих для опанування майбутніми організаторами конструктивних дій учнів фізіологічних, психологічних, педагогічних і методичних знань у їх гармонійній єдності); *розкрито* специфіку і достатність використання викладачами вищого навчального закладу, з метою підготовки студентів до формування конструктивних умінь молодших школярів, творчих і розвивальних потенціалів сукупності інноваційних *форм* (особистісно зорієнтована лекція, лекція-практикум, інтегровані практичні заняття з набуття студентами досвіду конструктивної діяльності, практичні заняття-інсценізація, засідання творчих груп та ін.) та *методів* професійного навчання (інтеграції різних видів мистецтв, ігрового дизайну, конструктивної співпраці учасників творчої діяльності, проєктів, ігрового моделювання творчих завдань з акцентом на формування конструктивних умінь та ін.); *розроблено* модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів як синтез взаємопов'язаних її компонентів (цільового, методологічного, змістово-діяльнісного, результативного);

– *уточнено* науково-термінологічний апарат проблеми дослідження: («професійна підготовка вчителя початкової школи», «конструктивні уміння», «підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів») та класифікацію конструктивних умінь молодших школярів за критерієм предмета конструктивної діяльності (слово, художній образ, предметно-перетворювальна дія);

– *подальшого розвитку* набули положення щодо особистісної зорієнтованості професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці навчально-методичного комплексу підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, що включає: оновлену версію навчальної програми «Трудове навчання з практикумом», впровадження якої в освітній процес сприяло апробації змісту, організаційних форм і методів підготовки майбутніх учителів до формування

конструктивних умінь молодших школярів; пакет методичних рекомендацій для майбутніх учителів щодо формування конструктивних умінь молодших школярів; діагностичний інструментарій.

Запропоновані в дисертації теоретичні та методичні матеріали дослідження можуть бути використані під час укладання навчальних програм для підготовки фахівців початкової школи та проведення навчальних занять на етапі професійної підготовки; у процесі створення навчальних і методичних посібників; у самоосвітній на науково-дослідній діяльності студентів спеціальності «Початкова освіта».

Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (довідка про впровадження № 17/15-756 від 17.03.2017 р.), Педагогічного коледжу Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (довідка про впровадження № 01-20/12 від 14.03.2017 р.), Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка про впровадження № 01-15/06-01-2817 від 22.12.2016 р.), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка про впровадження № 66 від 20.03.2017 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка про впровадження № 335-33/03 від 22.03.2017 р.).

Вірогідність одержаних результатів забезпечується методологічною і теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дослідження; застосуванням комплексу взаємопов'язаних методів, адекватних його об'єкту, предмету, меті і завданням; застосуванням науково апробованої методики кількісної і якісної обробки результатів експерименту.

На захист винесено:

- 1) зміст, форми та методи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів;
- 2) модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, яка інтегрує цільовий, методологічний, змістово-діяльнісний та результативний блоки і відображає процес підготовки майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів як цілісну структуру, що складається з взаємопов'язаних елементів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційного дослідження обговорювалися на *міжнародних науково-практичних конференціях*: «Наукові дослідження: теорія та експеримент» (Полтава, 2014); «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін» (Суми, 2015); «Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: тенденції, проблеми, прогнози» (Київ-Чернівці, 2015); «Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка» (Суми, 2015); «Педагогіка і психологія: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі», (Одеса, 2016); на *міжнародних мистецько-педагогічних читаннях* пам'яті професора О. П. Рудницької (Київ, 2016); на *всеукраїнських науково-практичних конференціях*: «Людина і суспільство: економічний та соціокультурний розвиток» (Рівне, 2014); «Педагогічна творчість, майстерність,

професіоналізм: проблеми теорії та практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів» (Київ, 2015); на методологічних науково-практичних семінарах, на *засіданнях* кафедри педагогіки та методики початкової освіти.

Публікації. Основні положення та висновки дослідження висвітлено у 14 публікаціях, з-поміж них: 7 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях, 5 статей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (333 найменувань, з них 6 – іноземною мовою), 18 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 285 сторінок, обсяг основного тексту складає 187 сторінок. Робота містить 13 таблиць і 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність досліджуваної проблеми, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження, розкрито наукову новизну й практичне значення отриманих результатів, відображено інформацію про апробацію й упровадження в сучасну освітню практику результатів дослідження.

У *першому розділі* – **«Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів»** – на основі проаналізованих джерел визначено та уточнено сутність взаємопов'язаних ключових дефініцій; розкрито особливості формування конструктивних умінь у дітей молодшого шкільного віку; здійснено обґрунтування структури підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Аналіз ключових понять дослідження («підготовка», «професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи»; «молодші школярі», «конструктивні уміння молодших школярів») зумовив теоретичне обґрунтування проблеми професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Поняття *«професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів»* розглядаємо як окремий вид підготовки, що є складовою його професійно-педагогічної та фахової підготовки і передбачає усвідомлення мотивів, потреб, оволодіння знаннями, уміннями та досвідом, розвиток професійно значущих та особистісних якостей, активізацію творчої ініціативи, які в сукупності створюють можливість для успішного формування конструктивних умінь молодших школярів. Обґрунтовано структуру підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, яка включає сукупність взаємозалежних компонентів: мотиваційно-ціннісного, теоретичного, особистісно-процесуального, креативного, рефлексивно-оцінювального.

Конструктивні уміння розглядаються нами як складне новоутворення, здатність особистості інтегровано виконувати інтелектуальні, мовленнєво-творчі, образотворчі, предметно-перетворювальні творчі дії в процесі ігрової проектно-конструктивної діяльності, результатом якої є отримання суб'єктом нового оригінального продукту, що відповідає його практичному призначенню.

Виявлено, що формування конструктивних умінь молодших школярів – це багатоаспектний, складний процес, для якого значущими є розвиток мотиваційної, інтелектуальної, емоційно-вольової та комунікативної сфер молодших школярів, а також особливості перебігу психічних процесів.

Аналіз діючого Державного стандарту початкової загальної освіти дає право констатувати, що зміст навчальних предметів «Літературне читання», «Українська мова», «Образотворче мистецтво», «Трудове навчання» має потенціал для формування конструктивних умінь молодших школярів.

Представлено класифікацію конструктивних умінь молодших школярів за критерієм предмета конструктивної діяльності (слово, художній образ, предметно-перетворювальна дія), до яких належать: *проектно-мовленнєві* (подумки створювати образ виробу, композиції; складати художній опис виробу; читати технологічну карту і виконувати відповідно до неї роботу; складати тексти творчого задуму та їх інсценізувати; складати композицію з текста, малюнка та виробу; словесно описувати результат своєї практичної роботи та ін.); *проектно-художні* (графічно копіювати форми виробу за допомогою шаблону; виконувати малюнки, ескізи для ілюстрування словесно сформульованих творчих задумів; використовувати графічні і кольорові засоби художньої виразності для розробки проектних макетів, розмічань, зображення майбутніх виробів і моделей; добирати кольорове вирішення виробу та ін.); *техніко-технологічні* (виготовляти виріб за планом-схемою; декоративно оформляти вироби відповідно до творчого задуму; взаємопов'язувати матеріали, форму і декорування виробів; володіти технологією та інноваційними техніками обробки різних матеріалів; комбінувати матеріали в процесі конструктивної діяльності – папір, картон, природні матеріали, тканина, пластилін та ін.).

Дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів актуалізувало потребу в пошуку оптимальних шляхів, що забезпечать її ефективність.

У другому розділі – «Діагностика готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів» – обґрунтовано структуру, критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів та представлено методiku й результати констатувального етапу експерименту.

Готовність майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів розглядається нами як інтегративна якість особистості вчителя, що характеризується наявністю мотивації до формування конструктивних умінь молодших школярів, сукупністю знань,

умінь і навичок, особистісних та професійно значущих якостей.

До кожного з компонентів готовності майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів розроблено критерії з відповідними показниками: мотиваційний (наявність інтересу та мотивації до формування конструктивних умінь молодших школярів); когнітивний (розуміння сутності конструктивних умінь та важливості їх формування у молодших школярів; володіння психолого-педагогічними та методичними знаннями, що зумовлюють успішність формування конструктивних умінь учнів); творчо-діяльнісний (комплекс професійно-педагогічних та методичних умінь, необхідних для формування конструктивних умінь молодших школярів; сформованість особистісних та професійно значущих якостей; творчий підхід до організації навчально-пізнавальної діяльності); результативно-рефлексивний (здатність до самоаналізу і самооцінки діяльності, прагнення до самовдосконалення), а також визначено їх рівні (низький, достатній, високий).

Оцінювання рівнів готовності майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів за мотиваційним критерієм здійснювалось на основі анкетування та методики діагностики навчальної мотивації студентів (А. Реан, В. Якунін, модифікація Н. Бадмаєвої); за когнітивним критерієм – на основі анкетування, бесіди; за творчо-діялісним критерієм – за результатами експертної оцінки, самооцінювання, ранжування особистісних та професійно значущих якостей вчителя; тесту «Самооцінка творчого потенціалу особистості» (М. Фетіскін); методики для оцінки творчого мислення особистості «Тип мислення» (модифікація Г. Резапкіної); за результативно-рефлексивним – на основі анкетування, спостереження та експертної оцінки.

Метою констатувального етапу було з'ясування реального стану готовності майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів. Результати дослідження засвідчили, що більшість студентів мають низький та достатній рівні сформованості показників мотиваційного (37,9% та 43,2%), когнітивного (44,7% та 38,6%), творчо-діялісного (35,8% та 48,1%) і результативно-рефлексивного компонентів (49,2% та 36,4%) готовності до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Узагальнення результатів констатувального експерименту підтвердили наше припущення щодо необхідності підвищення рівня готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів шляхом моделювання досліджуваного процесу.

У третьому розділі – «Обґрунтування й експериментальна перевірка ефективності моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів» – представлено модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, охарактеризовано етапи впровадження експериментальної моделі та представлено інтерпретацію результатів експериментального дослідження.

На основі вищезначеного розроблено модель підготовки (рис. 1.), складовими якої є цільовий, методологічний, змістово-діялісний та результативний блоки.

Цільовий блок складають мета й завдання підготовки, які визначено на основі виявлених та обґрунтованих у дисертації суперечностей.

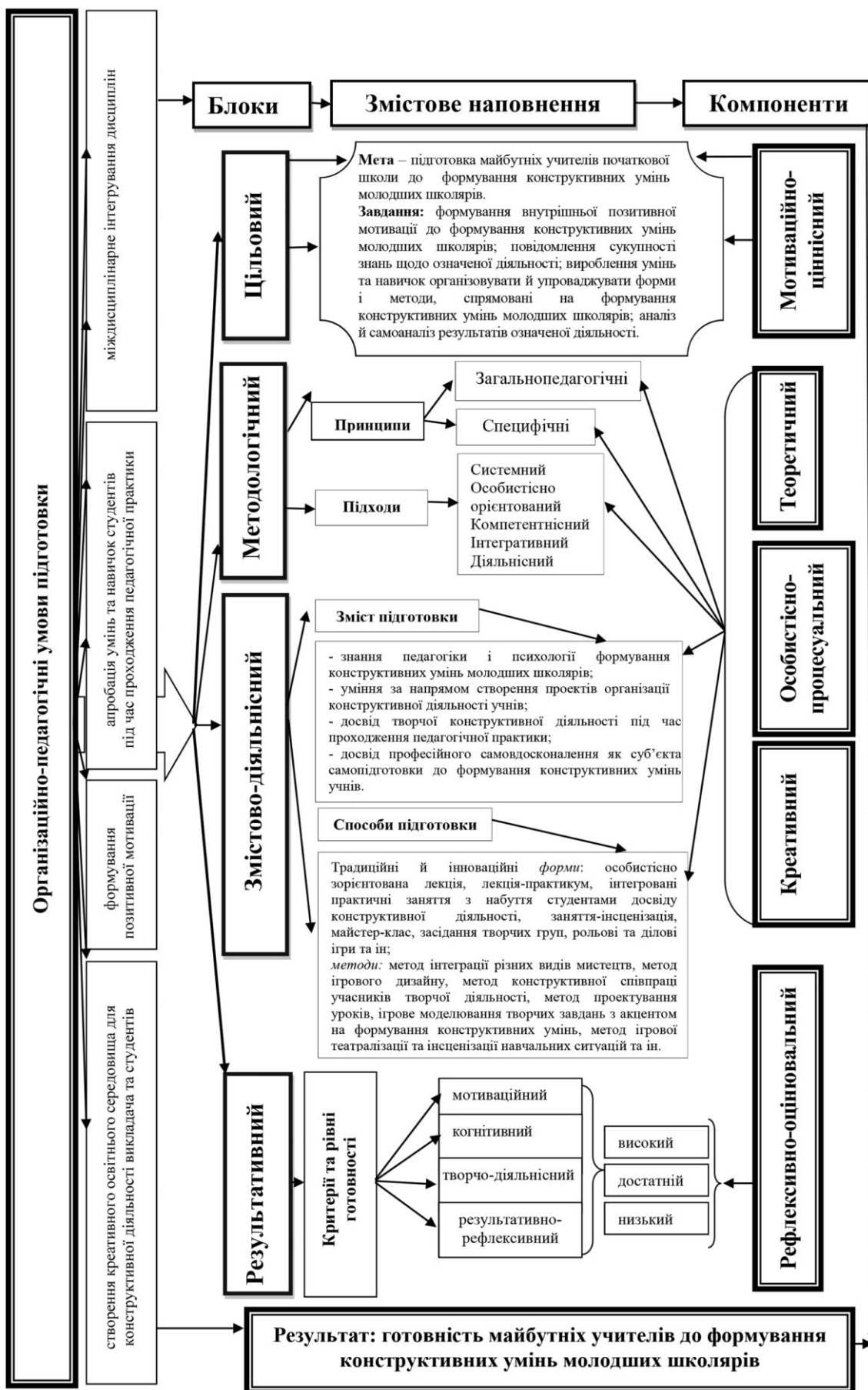
Методологічний блок визначають загальнопедагогічні (характеризують зміст і організацію підготовки загалом), специфічні (характеризують зміст і організацію означеної підготовки) дидактичні принципи та наукові підходи.

Обґрунтовано специфічні принципи підготовки майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів, які зумовили її ефективність, зокрема: *принцип формування позитивної установки, орієнтованої на успіх у процесі професійного навчання* (створення студентом власної позитивної програми орієнтованої на успіх у навчанні, емоційне налаштування на вивчення навчального матеріалу, готовність до творчої співпраці з суб'єктами конструктивної діяльності, використання інноваційних форм та методів навчання); *принцип віддзеркалення в знаннях, способах діяльності й досвіді навчальної й професійної творчості студентів потреби у врахуванні вікових та індивідуально-типологічних особливостей молодших школярів як суб'єктів конструктивних дій* (потенціалу розвитку їхньої мотиваційної, інтелектуальної, емоційно-вольової, комунікативної сфер та особливостей перебігу психологічних процесів); *принцип практичної зорієнтованості на оволодіння майбутніми педагогами здатністю до формування в учнів конструктивних умінь* (готовність до формування конструктивних умінь учнів, здатність до реалізації педагогом творчих проектів, організації конструктивної діяльності учнів); *принцип надання пріоритету досвіду розробки образів, абстрактних навчальних цінностей засобами мистецтва* (спрямованість навчання студентів на творчу конструктивну діяльність, що передбачає виконання завдань вивчення та засвоєння сутності понять, правил, формул змісту початкової освіти через абстрактне зображення засобами різних видів мистецтва: образотворчого, літературного, декоративно-прикладного, музичного, театрального); *принцип відбиття у змісті підготовки значущих для опанування майбутніми організаторами конструктивних дій учнів, фізіологічних, психологічних, педагогічних і методичних знань у їх гармонійній єдності* (полягає в необхідності оволодіння студентами систематизованими психолого-педагогічними і методичними знаннями, знаннями структури конструктивної діяльності, її змістового наповнення та методичних компонентів, опанування педагогічними уміннями та навичками, практичним досвідом).

Змістово-діяльнісний блок спрямовано на опанування студентами знань, формування умінь і навичок, практичного досвіду формування конструктивних умінь молодших школярів.

Впровадження моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів здійснювалось поетапно.

На підготовчому етапі ставилось завдання цілеспрямовано розвивати емоційну зацікавленість студентів в оволодінні методикою формування конструктивних умінь молодших школярів в освітньому процесі початкової школи, через виконання завдань самостійної роботи з психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик, які зорієнтовані на професійну підготовку фахівців початкової школи до означеного виду педагогічної діяльності.

Рис. 1. Модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів

Мета теоретичного етапу передбачала розвиток у студентів позитивної мотивації до формування конструктивних умінь молодших школярів, оволодіння знаннями, уміннями та навичками, необхідними для успішного здійснення цієї діяльності. Пріоритетне значення під час проведення навчальних занять з курсу «Трудове навчання з практикумом» надавалось використанню інноваційних форм та інтерактивних методів (лекція-презентація, лекція-дискусія, інтегровані лекції, бінарна лекція, лекція-практикум, створення ситуації успіху та ін.).

Творчо-практичний етап передбачав створення креативного середовища під час практичних занять з курсу «Трудове навчання з практикумом». Зміст цього етапу забезпечувався як традиційними, так інноваційними методами (метод ігрового дизайну, метод конструктивної співпраці учасників творчої діяльності, метод проектів та презентацій авторських розробок: програм, уроків, сценаріїв, розважальних заходів, метод ігрової театралізації та інсценізації навчальних ситуацій, майстер-клас, метод ігрового моделювання творчих завдань та ін.) та формами (інтегровані практичні заняття з набуття студентами досвіду конструктивної діяльності, заняття-інсценізація, засідання творчих груп, рольові та ділові ігри, педагогічне спостереження, проектування уроків конструктивної діяльності молодших школярів, ігрове моделювання творчих завдань, реалізація програм інноваційних проектів конструктивної діяльності та ін.).

На четвертому етапі (результативному) обґрунтовано ефективність розробленої нами моделі шляхом порівняння результатів у контрольній та експериментальній групах після завершення формувального етапу дослідження.

Аналіз результатів формувального експерименту свідчить про те, що розроблена модель підготовки майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів сприяє підвищенню їх рівня готовності до означеного виду діяльності (табл. 1).

Дані таблиці свідчать, що під час формувальних заходів рівні готовності майбутніх учителів ЕГ виявилися значно вищими у порівнянні з респондентами КГ.

Таблиця 1

**Порівняльний аналіз рівнів сформованості готовності
майбутніх учителів початкової школи
до формування конструктивних умінь молодших школярів**

Критерії	Мотиваційний (у %)		Когнітивний (у %)		Творчо- діяльнісний (у %)		Результативно- рефлексивний (у %)	
	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
Високий	13,8	33,3	17,4	31,6	14,7	26,5	21,1	36,8
Достатній	37,6	57,3	40,4	59	47,7	57,3	44,9	52,9
Низький	48,6	9,4	42,2	9,4	37,6	16,2	34	10,3

За результатами діагностування наприкінці формувального етапу експерименту в респондентів ЕГ встановлено зростання показників високого (з 16,5 % до 32,1 %) і достатнього (з 41,7 % до 56,6%) рівнів і зниження показників низького рівня (з 41,9 % до 11,3 %) готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

З метою перевірки емпіричного розподілу рівнів сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів застосовано статистичний критерій однорідності χ^2 Пірсона. Виявлено, що різниця в рівнях сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь школярів ЕГ і КГ є статистично значною, тобто вірогідною.

Таким чином, результати експериментальної роботи довели доцільність упровадження розробленої моделі під час підготовки майбутніх фахівців початкової освіти. Така діяльність передбачає неухильне врахування виокремлених організаційно-педагогічних умов: формування внутрішньої позитивної мотивації у студентів на організацію процесу формування конструктивних умінь молодших школярів; міждисциплінарне інтегрування навчальних дисциплін; створення креативного середовища для конструктивної творчої діяльності викладача та студентів; удосконалення професійних умінь під час проходження студентами освітньої практики. Вони суттєво впливають на зростання рівня готовності майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів.

ВИСНОВКИ

На основі здійсненого дослідження зроблено такі узагальнюючі висновки:

1. У результаті аналізу наукових джерел виокремлено й уточнено базові поняття: «уміння», «конструктивні уміння», «формування конструктивних умінь молодших школярів», «підготовка», «професійна підготовка», «підготовка майбутнього учителя початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів».

Визначено сутність поняття «професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів», яке розглядається як окремий вид підготовки, що є складовою його професійно-педагогічної та фахової підготовки і передбачає усвідомлення мотивів, потреб, оволодіння знаннями, уміннями та досвідом, розвиток професійно значущих та особистісних якостей, активізацію творчої ініціативи майбутнім учителем, які в сукупності створюють можливість для успішного формування конструктивних умінь молодших школярів.

Обґрунтовано структуру підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, яка включає сукупність взаємозалежних компонентів: мотиваційно-ціннісного, теоретичного, особистісно-процесуального, креативного, рефлексивно-оцінювального. Визначені структурні компоненти охоплюють комплекс знань, умінь та навичок, практичний досвід, професійно значущі й особистісні якості вчителя, наявність

творчого потенціалу, сукупність рефлексивних умінь і навичок, які необхідні майбутнім учителям початкової школи для ефективного здійснення професійної діяльності з формування конструктивних умінь молодших школярів. Результатом означеної підготовки є готовність майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів.

2. Конструктивні уміння розглядаються нами як складне новоутворення, здатність особистості інтегровано виконувати мовленнєво-творчі, образотворчі та предметно-перетворювальні дії у процесі ігрової проектно-конструктивної діяльності результатом якої є отримання суб'єктом нового оригінального продукту. Виявлено, що для формування конструктивних умінь молодших школярів значущими є розвиток їхньої мотиваційної, інтелектуальної, емоційно-вольової та комунікативної сфер, а також особливості перебігу психічних процесів.

3. Готовність майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів визначено як інтегративну якість особистості вчителя, що характеризується наявністю мотивації до формування конструктивних умінь, а також сукупності знань, умінь і навичок, особистісних та професійно значущих якостей.

4. З метою оцінювання готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів було розроблено критерії, відповідні до них показники: мотиваційний (наявність інтересу та мотивації до формування конструктивних умінь молодших школярів); когнітивний (розуміння сутності конструктивних умінь та важливості їх формування у молодших школярів; володіння психолого-педагогічними та методичними знаннями, що зумовлюють успішність формування конструктивних умінь молодших школярів); творчо-діяльнісний (комплекс професійно-педагогічних та методичних умінь, необхідних для формування конструктивних умінь молодших школярів; сформованість особистісних та професійно значущих якостей; творчий підхід до організації навчально-пізнавальної діяльності); результативно-рефлексивний (здатність до самоаналізу і самооцінки діяльності, прагнення до самовдосконалення).

На основі визначених критеріїв та показників виокремлено три рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів: низький, достатній, високий.

Для визначення рівня готовності майбутніх учителів до формування конструктивних умінь молодших школярів за виокремленими критеріями та показниками було використано методи діагностики. За результатами констатувального етапу експерименту діагностовано три рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів: високий (16,4%), достатній (41,6%), низький (42%).

Аналіз результатів констатувального етапу дослідження дав змогу зробити висновок про те, що традиційна система професійно підготовки студентів слабо зорієнтована на формування їхньої готовності до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь школярів, яка складається з чотирьох блоків: цільового, методологічного, змістово-діяльнісного та результативного. Їх послідовністю передбачено: на підготовчому етапі виокремлення та доповнення психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик завданнями для самостійної роботи; активізацію самостійного пошуку студентів; на теоретичному – максимальну наближеність теоретичного змісту дисципліни «Трудове навчання з практикумом» до проблеми формування конструктивних умінь молодших школярів і, насамкінець, на творчо-практичному – створення креативного освітнього середовища для конструктивної діяльності викладача і студентів під час практичних занять курсу «Трудове навчання з практикумом», апробацію одержаних знань, практичних умінь і навичок у ході педагогічної практики під час навчання у вищій школі.

Оцінювання ефективності моделі було здійснено на основі статистичної перевірки достовірності середніх показників рівнів готовності майбутніх учителів ЕГ і КГ до формування конструктивних умінь молодших школярів за мотиваційним, когнітивним, творчо-діяльнісним та результативно-рефлексивним критеріями.

З'ясовано, що в ЕГ наприкінці формувального етапу педагогічного експерименту середній показник низького рівня готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь знизився на 30,6 %, середній показник достатнього рівня підвищився на 14,9 %, а середній показник високого рівня – на 15,6 %. Водночас відповідні показники в КГ майбутніх учителів не зазнали істотних змін.

Застосування математичних методів опрацювання експериментальних даних (використання статистичного критерію однорідності χ^2 Пірсона) дало змогу підтвердити ефективність упровадження моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

5. Розроблено й впроваджено навчально-методичний комплекс підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, який розкриває зміст підготовки, використання ефективних форм організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах. Це інтегровані практичні заняття з набуття студентами досвіду конструктивної діяльності, ділові ігри, лекції-візуалізації, інтерактивні лекції, особистісно зорієнтована лекція, лекція-практикум, майстер-клас, засідання творчих груп; а також методи, як от: метод ігрового дизайну, метод конструктивної співпраці учасників творчої діяльності, метод проектів, метод ігрового моделювання творчих завдань тощо.

Проведене дисертаційне дослідження не вичерпує всіх аспектів заявленої проблеми. Потребують подальшого вивчення питання вивчення зарубіжного досвіду з проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів; розвиток професійної компетентності в галузі початкової дизайн-освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Опубліковані праці, які відображають основні наукові результати дослідження:

1. Олійник О. Особливості формування навичок самообслуговування у молодших школярів на уроках трудового навчання / О. Олійник // Нова педагогічна думка. – Рівне, 2014. – №4(80). – С. 151–154.

2. Олійник О. Специфіка формування конструктивних умінь дітей молодшого шкільного віку / Олеся Олійник // Науковий вісн. Чернів. нац. ун-ту: зб. наук. пр. / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2015. – Вип. 764 : Педагогіка та психологія. – С. 118–124.

3. Олійник О. Сучасні підходи у підготовці майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів / О. Олійник // Наук. вісн. Миколаїв. нац. ун-ту імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Миколаїв. нац. ун-ту ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2016. – № 1 (52). – С. 242–246.

4. Олійник О. В. Сучасні наукові підходи до визначення сутності конструктивних умінь молодших школярів / О. Олійник // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2016. – № 1. – С. 275–283.

5. Олійник О. В. Практика дизайн-діяльності у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів / О. В. Олійник // Освітній простір України. – 2016. – Вип. 8. – С. 104 – 110.

6. Олійник О. Структура і критерії готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів / О. Олійник // Збірник наукових праць. Педагогічні науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2017. – Вип. LXXIV.– С. 76–79.

7. Олійник О. Модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів / Олеся Олійник // Наук. зап. тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка / Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2017. – № 1.– С. 37–42.

8. Oliinyk O. V. Professional training future teacher elementary school the formation of constructive skills to younger pupils: the theoretical aspect / Olesia Vasilyevna Oliinyk // European Journal of Humanities and Social Sciences. – Scientific journal. – № 3. – 2016. – P. 55–58.

9. Oliinyk O. V. The use of design activities in terms of professional training future primary school teachers to the formation of constructive skills younger students / Olesia Vasilyevna Oliinyk // Virtus: Scientific Journal / Editor-in-Chief M.A. Zhurba. – December. – № 10, 2016. – 108–111 p.

Наукові праці апробаційного характеру:

10. Олійник О. Самообслуговування в системі підготовки молодших школярів до самостійної життєдіяльності / О. Олійник // Materials of the

X International scientific and practical conference, «Conduct of modern science», Volume 13. Pedagogical sciences. Sheffield. Science and education LTD. – 2014 p. – С. 61–65.

11. Олійник О. Педагогічна співпраця сім'ї та школи у формуванні господарської культури молодших школярів / О. Олійник // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 19-21 трав. 2015 р. – Київ, 2015. – 12–15.

12. Олійник О. Проблема формування конструктивних умінь учнів початкової школи в історичній ретроспективі / О. Олійник // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., 3 груд. 2015 р.: у 4 ч. – Суми: «Мрія», 2015. – ч. 4. – С. 56–59.

13. Олійник О. В. Проблема підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів / О. В. Олійник // Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: тенденції, проблеми, прогнози: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 2-4 листоп. 2015 р., Київ-Чернівці. – Чернівці: Друк ФОП Горюк, 2015. – С. 180–182.

14. Олійник О.В. Конструктивна діяльність в системі трудової підготовки молодших школярів / О.В. Олійник // Педагогіка і психологія: напрямки та тенденції розвитку в Україні та світі: зб. наук. робіт учасників міжнар. наук.-практ. конф.: (15-16 квіт. 2016 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2016. – С.84–87.

АНОТАЦІЇ

Олійник О. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Київ, 2017.

У дисертації проаналізовано проблему професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Здійснено теоретичний аналіз проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів в науковій літературі. Сформульовано визначення поняття «конструктивні уміння», представлено класифікацію конструктивних умінь та визначено особливості формування конструктивних умінь у дітей молодшого шкільного віку. Описано структуру професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів, конкретизовано критерії, показники, рівні сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Визначено зміст, розроблено форми

та методи підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів. Представлено поетапний процес реалізації розробленої моделі. Підготовлено навчально-методичний комплекс з удосконалення підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування конструктивних умінь молодших школярів.

Ключові слова: конструктивні уміння, професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи, готовність до формування конструктивних умінь, модель, молодший школяр.

Олейник О. В. Профессиональная подготовка будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Институт педагогического образования и образования взрослых НАПН Украины, Киев, 2017.

В диссертации проанализирована проблема профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников. Осуществлен теоретический анализ проблемы подготовки будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников в научной литературе. Сформулировано определение понятия «конструктивные умения», представлена классификация конструктивных умений и определены особенности формирования конструктивных умений у детей младшего школьного возраста. Описана структура профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников, конкретизированы критерии, показатели, уровни сформированной готовности будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников. Обоснована, разработана и экспериментально проверена модель подготовки будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников. Определено содержание, разработаны формы и методы подготовки будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников. Представлен поэтапный процесс реализации разработанной модели. Подготовлено учебно-методический комплекс по совершенствованию подготовки будущих учителей начальной школы к формированию конструктивных умений младших школьников.

Ключевые слова: конструктивные умения, профессиональная подготовка будущих учителей начальной школы, готовность к формированию конструктивных умений, модель, младший школьник.

Oliinyk O. V. Professional training of the future elementary school teachers about the formation of functional skills of younger learners. – The manuscript.

The thesis for a candidate's degree on specialty 13.00.04 – The theory and methods of professional education. – The Institute for Pedagogical and Adult Education National Academy Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, 2017.

In the thesis we considered the problem of training future primary teachers for formation of functional skills of junior learners; developed the essence of functional skills; fleshed out the definition: «the functional skills of junior learners», «the professional training of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners», «the readiness of future junior teachers to the formation of functional skills of junior learners»; described the structure of training of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners and identified a number of components, specified training of students: value-motivational, theoretical, personal and procedure, creative, reflexive and evaluation; identified the criteria, indicators and levels of readiness of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners; based on theoretical and methodological approaches has developed the model of professional training of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners and prepared complex content, forms and methods for training students to a specified kind of activity.

The essence of the concept of «the training of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners is defined as a separate type of training, which is part of the professionally-pedagogical and vocational training, and involves understanding the motives, needs, acquirement of knowledge, abilities and skills, the formation of professionally important personal features and qualities that combine to create the opportunity for the successful formation of functional skills of junior learners; the result is a willingness to formation functional skills of junior learners.

The developed model of students training to the formation of constructive skills, which includes target, methodological, substantive-practical and effective blocks; pedagogical conditions, components, and the appropriate semantic content. The training of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners we have performed with certain general didactical and specific principles which reflect the specific pedagogical characteristics of this process.

The phasing of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners provided by the implementation of the tasks for independent work in the classroom in the disciplines of psycho-pedagogical cycle and special techniques with the objective possibility for the preparation of students for meaningful skills; update the content of the disciplining of future primary school teachers to the formation of functional skills of junior learners skillsline «Labor training with practice», focused on the training of students of specialty «Primary

education» to the formation of functional skills of junior learners; approbation of the received knowledge, practical abilities and skills in practice.

Keywords: functional skills, professional training of future teachers of elementary school, readiness to the formation of functional skills, model, junior learners.